

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. (niet opgegeven)
van **KARL VANLOUWE**
datum: 17 september 2020

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

het principe van de Europese opt-outs

In Nederland is sinds enige tijd het debat begonnen over de Europese uitzonderingsclausule, de zogenaamde opt-out. Een mechanisme waarbij een lidstaat geen deel uitmaakt van een bepaald deel van het Europese beleid. Denk bijvoorbeeld aan Ierland dat een opt-out heeft bedongen voor het Verdrag van Schengen waardoor men geen deel uitmaakt van de Schengen-zone. Of denk bijvoorbeeld aan Denemarken dat opt-outs heeft voor de euro en het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid.

Het debat over de opt-outs maakt in Nederland opgang naar aanleiding van het Coronaherstelplan van de Europese Unie. Daarin krijgen lidstaten de mogelijkheid om niet via het Europese ESM-noodfonds (ESM: Europees Stabiliteitsmechanisme) te moeten passeren, met zijn strenge voorwaarden, maar rechtstreeks bij de Europese Commissie te kunnen aankloppen voor steun. Deze gemeenschappelijke schulden zullen onder andere via Europese belastingen worden gefinancierd. Een evolutie die Noord-Europese landen zoals Nederland niet zien zitten.

Het Nederlands debat over de opt-out werd geïnitieerd door prof. dr. Adriaan Schout van het Clingendael-instituut en werd overgenomen door lid van de Tweede Kamer Pieter Omtzigt in een debat in de Nederlandse Tweede Kamer. Premier Mark Rutte liet weten dat in dit idee "veel waarde" kan zitten.

Het is niet ongewoon dat de traditionele partijen in Nederland naar aanleiding van aankomende verkiezingen eurokritischer uit de hoek komen om de wind uit de zeilen van eurosceptische partijen te halen. Maar terwijl het principe van de opt-outs nooit enige steun van de traditionele partijen genoot, lijkt de geest nu wel uit de fles bij onze noorderburen.

1. Hoe kijkt de minister naar het openen van het debat over de opt-outs in Nederland?
2. Hoe staat de minister-president in het algemeen tegenover het principe van opt-outs?
3. Hoe staat de minister-president tegenover een opt-out in het specifieke geval van het coronaherstelbeleid van de Europese Unie?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 417 van 17 september 2020

van **KARL VANLOUWE**

1. Het politiek debat in Nederland over de 'opt-outs' waarnaar verwezen wordt, is nog niet begonnen.

Tijdens de plenaire zitting van de Nederlandse Tweede Kamer op 9 september vond een debat plaats met deelname van Minister-president Mark Rutte over de uitkomst van de Europese top van juli jongstleden over het meerjarig financieel kader (MFK) en het Europees herstellfonds.

Binnen dit lange en brede debat vroeg het Lid van de Tweede Kamer Pieter Omtzigt (CDA) of de Nederlandse regering bereid is om op korte termijn de oprichting van een commissie van wijzen te vragen "om in kaart te brengen hoe de Europese financiële en monetaire politiek genormaliseerd kan worden, zodat we al de problemen die we aan het opbouwen zijn, ook weer kunnen afbouwen, binnen de grenzen van het regeerakkoord? Daarbij kunnen ook onorthodoxe opties, denk aan opt-out, aan de orde komen."

Minister-President Rutte ging in op deze suggestie en beloofde om binnen de twee à drie weken een voorstel te doen over de vormelijke aspecten van deze commissie. Er zijn ondertussen twee weken verstreken, maar een voorstel van vormgeving van een commissie van wijzen door Minister-President Rutte is nog niet publiek beschikbaar.

- 2-3. Zoals gezegd, is het idee van 'opt-outs' pas op 9 september jongstleden opgedoken in een interventie van Tweede Kamerlid Omtzigt en heeft hierover nog geen echt politiek debat plaatsgevonden in Nederland.

Ook tijdens de onderhandelingen over het Europees Herstellfonds was er op geen enkel moment sprake van het idee van 'opt-outs'.

Voor zover mij bekend, slaat het concept van 'opt-outs' in de context van de Europese Unie (EU) op het recht van een lidstaat om niet deel te nemen ('opt-out') aan een specifieke vorm van EU-beleid. Dit recht wordt verleend in een protocol gehecht aan een verdrag. Aangezien er vandaag en in de nabije toekomst geen verdragsonderhandelingen op de Europese agenda staan, kan ik over 'opt-outs' op zich weinig zeggen.

Het concept van 'opt-outs' maakt onderdeel uit van een breder debat over de vorm en toekomst van de Europese integratie. In de visienota van de Vlaamse Regering op de toekomst van de EU wordt in eerste instantie niet aangestuurd op een grote institutionele hervorming of wijziging van de verdragen. Wel wordt de mogelijkheid opengelaten voor een variabele geometrie binnen de EU of een Europa aan verschillende snelheden.

BIJLAGE

Citaten uit het verslag van het plenair debat van de Nederlandse Tweede Kamer op 9 september jl.